

Anna Řehůřková

CO SE SKRÝVÁ ZA VERŠEM

Posudek vedoucí bakalářské práce

Anna Řehůřková si pro svou závěrečnou práci bakalářského studia zvolila přípravu dílny ve formátu 3 x 4hodinový blok a jedno veřejné vystoupení navíc. Vzhledem k tomu, že se sama zabývá poezií jako autorka, interpretka, organizátorka mnohých akcí popularizujících současnou poezii a mladé autory, slamerka atp., bylo logické, že se rozhodla i svou pedagogickou praxi ukotvit v této své zálibě. Kladla si otázku, jak k dětem (mladým lidem) dostat poezii tak, aby ji (navzdory Annou kritizované školské praxi) začaly vnímat jako způsob komunikace, prostor pro svobodné nadechnutí naší vlastní fantazie, literární druh, který umožňuje především ve svých lyrických nebo graficky rafinovaných podobách zprostředkovat zážitek z emocí a pocitů lyrického subjektu – mohla bych v tomto výčtu pokračovat. Anna se zcela správně ptá, jak poezii nabídnout, aby se mladým lidem otevřela jako prostor, ve kterém je nám dobře, který chceme zkoumat s chutí a zvědavostí, nikoliv jako rébus, který má navíc mnohdy charakter domácího úkolu ve smyslu: urči metrum, rýmové schéma a „řekni, o čem se v učebnici píše, že to autor myslel právě takto“. Aniny důvody pro přípravu dílny jsou velmi sympatické, jen v argumentech mnohdy sklouzává k zevšeobecnování, které je trochu černobílé, např. pouze podoba didaktiky literatury na českých školách jistě není jediným důvodem, proč si mladí lidé obtížně hledají cestu k poezii. Takovéto málo argumentované paušalizace mohou vyvolávat dojem, že téma klouže po povrchu (denní tisk takové výroky leckdy snese, ale bakalářská práce je odborný text).

Původní plány na dílnu směřovaly, jak autorka uvádí na str. 14, k dětem ve věku prvního stupně ZŠ, vlivem karanténních opatření ve školním roce 2021/22 se ale původní plán nemohl naplnit. Anna tedy dílnu adaptovala na skupinu zkušených dětí ve věku 13–17 let ze ZUŠ Polabiny v Pardubicích, kam Anna původně sama chodila a kde jí zázemí poskytly pedagožky Klára Litterová a Kateřina Dojčánová. I mě jakožto vedoucí této bakalářské práce by zajímala původní podoba dílny, bohužel jsem tuto podobu neviděla.

Autorka cituje z vhodně volené odborné literatury, je zřejmá její obeznámenost, ale ne všechny citace jsou funkční, někdy působí jako výplň, která spíše odvádí pozornost od zacílení textu a mělní téma (Je ale možné, že toho měla autorka na srdci mnoho a jen danou poznámku nerozpracovala.). Některé části teoretických úvah působí formulačně nešikovně, např. úvahy o vývoji poezie jako druhu, kdy píše, že poezie nemusí být psaná veršem (to už ve 20. letech 21. století snad není potřeba ani zmiňovat) a že např. slam poetry přichází s tvorbou textů určených rovnou k přednesu (v odborném textu by se dalo čekat nějaké kotvení alespoň ve zmínce např. k předliterární době, k počátkům literatury, kdy byl přednes primárním médiem atd.) Jistě, bakalářská práce nepotřebuje hluboké teoretické úvahy velkého rozsahu, ale pakliže se do nich autor pouští, je potřeba, aby nevyzněly natolik zjednodušeně až nelogicky, protože „toto není předmětem bakalářské práce“. To všechno zmiňuji především proto, že jsem přesvědčena o potenciálu autorky práce a očekávala jsem zejména v závěrečném výstupu plné předvedení jejích možností.

S některými výroky autorky práce bych ráda polemizovala, kupříkladu mě zaujala formulace, že: „... při recitaci není nutné, aby se recitátor hluboce nořil do básně, pokud je talentovaným hercem.“ (s. 16) nebo: „Ve vyučovacích předmětech, jako je

český jazyk a literatura, se obecně daří pedagogům používat dramaticko-výchovné metody...“ (s. 10), na straně 7 třeba píše o tom, že není potřeba báseň interpretovat, ale člověk si ji má mít možnost jen užít (v tomto případě vnímám problém s pojmem *interpretace*, který autorka v textu používá ve více významech, ale neodděluje je od sebe). Z takových formulací usuzuji spíš to, že práce měla mít možnost ještě zrát. Formulace působí občas zjednodušeně či nedotaženě. Nedomnívám se ale, že by to bylo autorčinou neznalostí, ale zkrátka jen vysloveně nedostatečným časem vymezeným na psaní práce (některé překlepy, chyby, chybějící kus textu, s. 29, či zapomenutá poznámka uvnitř textu, s. 28, svědčí o nedostatku času na finalizaci textu a jeho korekturu).

Předností práce je bezesporu to, že si je Anna přesně vědomá, k čemu účastníky své dílny vede. Navržená dílna může působit příliš jednoduše, jako několik aktivit spojených s vybranými básněmi, poté reflexe v podobě výtvarně-textové koláže a závěrečný výstup před diváky. Anna ale právě touto nepřetížeností jednotlivých bloků vytvořila v lekcích vstřícné a bezpečné prostředí pro tvorbu, dala prostor všem nápadům a vytěžila maximum z reflexí, které v komorním prostředí 7 účastníků mohly skutečně vést k hodnotným diskusím o podobách a vůbec smyslu poezie. Z reflexe účastníků Anna zachytila například velmi cenný moment, kdy je poezie přirovnána ke snu (s. 40) – popíšeme jej stručně, ale sami víme, kolik pocitů a emocí s tím bylo v okamžiku prožívání snu spojeno.

Velmi kladně hodnotím výběr textů, s nimiž Anna v dílně pracovala (Zdeněk Šlais: *Dotek hudby*, Shel Silverstein: *Bordelář*, Václav Havel: *Bariéra*, Marienne Van Hirtum: *Ovražda*, Sylva Fischerová: *City, země namočené v mléce*). Výběr svědčí o autorčině velmi dobré orientaci v tom, co tento literární druh nabízí, jaké jsou jeho podoby a možnosti – a volí texty přesně tak, aby účastníkům nabídla konkrétní úhel pohledu a stimulovala jejich vlastní imaginaci. A to se v dílně dařilo. Měla jsem možnost část dílny vidět a byla jsem velmi příjemně překvapená, jak Anna z mála vytěží mnoho a jak příjemně účastníky lekcí vede, jak všechny dokáže podpořit, aby se jim dařilo vyjít s vlastními nápady ven, jak jim dodává odvalu k tvorbě...

Ve svém hodnocení zohledňuji několik věcí. Proces přípravy dílny, který si Anna vedla samostatně a konzultace spíše nevyužívala. Výslednou podobu dílny, jak ji můžeme číst na základě popisů v bakalářské práci. Výslednou podobu bakalářské práce, která by si jistě zasloužila v mnoha ohledech čas na zrání a závěrečné úpravy, ale především i včasnější konzultaci (nebylo by toho teď tolik ke komentování). Do hodnocení vnáším i to, že jsem Annu viděla v rámci projektu s dětmi v akci a souhlasím s jejím výrokem, že dílna i navzdory některým nepříznivým osudům měla smysl (naplnila stanovené cíle opravdu hezky). A sama doplňuji, že Anna má potenciál stát se dobrou pedagožkou dramatické výchovy. Její bakalářská práce je toho dokladem.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení C–D.

Gabriela Zelená Sittová
3. 9. 2022